

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คุณธรรมมีความสำคัญต่อสังคมประเทศชาติ เพราะเป็นองค์ประกอบที่ทำให้มนุษย์เกิดความละเอียดอ่อนที่จะทำลายล้างเบียดเบียนซึ่งกันและกัน และส่งเสริมให้มนุษย์มีจิตใจที่ดีงาม มีความรักในสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวมิใช่รักแค่ตัวเองหรือพวกพ้องเท่านั้น ก่อให้เกิดการช่วยเหลือเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประพฤติในสิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์ สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีไม่ได้ดำเนินชีวิตตามสัญชาตญาณไปทุกเรื่อง บุคคลที่มีคุณธรรมจะได้ขึ้นชื่อว่าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม ได้รับการยกย่อง เคารพนับถือจากบุคคลทั่วไป ในทางตรงกันข้ามถ้าสังคมขาดคุณธรรม พื้นฐานทางด้านจิตใจในด้านจิตใจที่ดีดีดลล สวนทางกับความเจริญก้าวหน้าระหว่างวัตถุและเทคโนโลยีอย่างเห็นได้ชัด (มูลนิธิธรรมาภิบาล, 2550, หน้า 1-5) โดยเฉพาะกระแสอิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป เป็นวิกฤตปัญหาที่ขาดซึ่งความสมดุลเกิดความลุ่มหลงในวัฒนธรรมและค่านิยมจากต่างประเทศไม่สนใจคำสอนของศาสนาและวัฒนธรรมไทย จึงทำให้เกิดความบกพร่องในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม (สมพร เทพสิทธา, 2544, หน้า 5-6) หากปล่อยให้ปัญหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมเกิดขึ้นและดำเนินอยู่เช่นนี้คำกล่าวที่ว่าชาติของเรากำลังล้มละลาย และต้องการการกอบกู้เศรษฐกิจที่กำลังป่วยหนักเท่า ๆ กับสังคมและจริยธรรมที่ต้องการการเยียวยาอย่างเร่งด่วนเช่นกัน (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2541, หน้า 7-8)

สังคมโลกในยุคการสื่อสารที่ไร้พรมแดน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านความเชื่อของคนที่ยึดติดกับกระแสวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความรุนแรงทั้งในด้านภัยจากธรรมชาติ ภัยจากมนุษย์ด้วยกันเอง เนื่องจากคนส่วนใหญ่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง แข่งแย่ง เอารัดเอาเปรียบกัน เพื่อแสวงหาอำนาจทั้งทางการเมือง และอำนาจเงินมากขึ้น บุคคลเริ่มออกห่างจากศาสนา สังคมไม่มีศีลธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก, หน้า 19) ทำให้สังคมไทยมีปัญหามากมาย ซึ่งจะเห็นได้จากความแตกสามัคคีของผู้คนในประเทศในทุกสาขาอาชีพ มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงทุกระดับ และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น และแพร่หลายลงมายังประชาชนชั้นรากหญ้า กลายเป็นเรื่องที่ไม่ผิดแปลกอะไร โดยประชาชนส่วนมากมีทัศนคติที่ว่า “ใครๆ เขาก็ทำกันทั้งบ้านทั้งเมือง” คือคนเหล่านั้นอยู่ในแวดวงของการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองหรืออำนาจมือก็ตามที่ เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากมาตรฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยตกต่ำลงเป็นลำดับ ทำให้

สังคมไทยมีปัญหาเรื้อรังและไม่สามารถพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน (ธานีินทร์ กรัยวิเชียร, 2548, หน้า 2)

รัฐให้ความสำคัญกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม โดยจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-249 ในส่วนที่ 3 กล่าวถึงการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็งต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะรับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทันบนพื้นฐานของความเป็นไทย และการดำเนินวิถีชีวิตในสายกลางโดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ อีกทั้งมีจิตสำนึกยึดมั่นในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความสามัคคี และความรักชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545, หน้า 35) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (2550, หน้า 31) หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 ข้อ 4 บัญญัติว่า “ พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน ” และมาตรา 79 “ สนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ” นอกจากนี้ยังได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข, หน้า 5) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ และเกิดภูมิคุ้มกัน โดยมุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีจิตใจที่ดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรม และจิตสำนึกสาธารณะ (มูลนิธิธรรมาภิบาล, 2550 ข, หน้า 48)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 พ.ศ. 2552-2561 มีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยึดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่เพียงจุดใดจุดหนึ่งแยกจากกัน ตั้งแต่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ โดยสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีใจรัก มีคุณธรรม จริยธรรม เข้ามาเป็นครู คณาจารย์ และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพคล่องตัวระบบบริหารจัดการในเชิงคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม และมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง, 2552, หน้า 13-24) การส่งผลให้เป็นคนไทยยุคใหม่จะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง, 2552, หน้า 12)

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการศึกษาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับยุคสมัยอยู่ตลอด โดยการจัดการเรียนการสอนในสมัยก่อนจะยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลางเน้นการสอนแบบบรรยายให้ความรู้กับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนไม่เกิดความกระจำพอกที่จะสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และต่อมาได้มีผู้ทำการวิจัยพบปัญหาในวิธีการที่ครูไม่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และไม่สามารถเลือกกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจโดยเฉพาะเกี่ยวกับโครงการพัฒนาจริยธรรมได้ (กมลพันธ์ พงศ์นุรักษ์, 2541, หน้า 70) ทำให้ต่อมามีการค้นหาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ที่ดีทางคุณธรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนถึงบทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม แต่ปัจจุบันเน้นคุณธรรมนำความรู้เพื่อเป็นสิ่งที่คอยยับยั้งความคิดมิชอบที่มักเกิดขึ้นได้ง่ายในสังคมยุคนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายตามที่วางไว้ซึ่งในการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถ และวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูง (นิยม สวัสดิ์, 2537, หน้า 18) แต่ความสำเร็จในการบริหารงานนั้นมิใช่ว่าจะต้องใช้เพียงความรู้ความสามารถ ทักษะความชำนาญ ประสบการณ์และวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่ที่สำคัญยิ่งคือความเป็นผู้มีคุณธรรมอยู่ในจิตใจ และมีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมนี้ถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารนั้น สามารถครองตน ครองคน ครองงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อมรา เล็กเริงสินธุ์, 2542, หน้า 3) แต่ในความเป็นจริงการบริหารงานของผู้บริหารจะต้องประสบกับปัญหาอุปสรรคนานาประการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยปรุงแต่งที่เข้ามากระทบเนื่องด้วยควมมีอำนาจในการตัดสินใจหลายๆเรื่อง เช่น การพิจารณาขึ้นความดีความชอบ การจัดซื้อจัดจ้าง การอนุมัติการใช้จ่ายเงิน บางครั้งความเป็นปุถุชนคนหนึ่งย่อมมีความต้องการอยากได้ อยากมี มีโลภ มีโกรธ มีหลง เหมือนบุคคลทั่วไปโอกาสที่จะทำให้มีผลกระทบต่อกุณธรรมของผู้บริหารมีมาก (ธีรรัตน์ กิจจักษ์, 2542, หน้า 237) ควรต้องมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากว่าระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับผู้บริหารเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ หากผู้บริหารของสถานศึกษาขาดซึ่งคุณธรรมความเป็นปุชนี้บุคคลก็หมดไป (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2544, หน้า 123) และผู้บริหารที่ขาดคุณธรรมย่อมเป็นเหตุของความเสื่อมของหน่วยงาน บุคคลในหน่วยงานมักเกิดความแตกแยกขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานทำให้ศักยภาพของหน่วยงานลดลง ในทางกลับกันผู้บริหารที่มีคุณธรรมย่อมเป็นที่รัก เป็นที่ยอมรับทั้งกายวาจาและใจ ส่งผลให้เกิดความ

ร่วมมือ กลายเป็นพลังแห่งการยอมรับ พลังแห่งความสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาหน่วยงานให้ก้าวหน้า (ทองอินทร์ วงศ์โสธร, 2538, หน้า 5) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงานย่อมสูงขึ้น

โดยสภาพการที่เอื้ออำนวยของการบริหารแบบเบ็ดเสร็จของผู้บริหารสถานศึกษา อาจทำให้ผู้บริหารบางท่านแปรเปลี่ยนในเรื่องของอุดมการณ์และจิตวิญญาณ ความตั้งมั่นถ้อยมั่นในระบบของคุณธรรมลดน้อยถอยลงไป จนบางครั้งแทบไม่หลงเหลือไว้ซึ่งคุณธรรมเลยก็เป็นได้ ดังจะพบได้จากความผิดของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทองพบความผิดเกี่ยวกับเรื่อง การทุจริตจนทำให้ได้รับโทษทางวินัยอย่างสูงสุด คือ การไล่ออกจากราชการ และพบโทษเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ โดยไม่รายงานให้ถูกต้องตามระเบียบได้รับโทษทางวินัย คือ การตัดเงินเดือน 5 เปอร์เซ็นต์ การจัดซื้อจัดจ้าง ปัญหาด้านครูสอนวิชา ความผิดฐานดื่มสุรา เล่นการพนัน การผิดระเบียบการลา ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้แม้มีเพียงส่วนน้อยของวงการด้านการศึกษา แต่ถือว่าเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่และไม่สมควรที่จะมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เพราะความศรัทธาไม่ใช่สร้างได้ภายในวันเดียว โดยเฉพาะในด้านความมีคุณธรรมประจำใจของผู้บริหาร หากเป็นไปในด้านลบเสียแล้ว ประเทศชาติ เยาวชนจะเป็นอย่างไรในเมื่อผู้บริหารในสถานศึกษาปฏิบัติตนในทิศทางที่เสียหลัก เช่นนี้ (สมปอง พึ่งเนตร, 2556)

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการประพฤติตามหลักธรรมของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อนำเอาข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อใช้ปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา และบุคคลทั่วไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประพฤติตามหลักธรรมของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการประพฤติตามหลักธรรมของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ และ วิชยฐานะ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อใช้ปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา และบุคคลทั่วไป

2. ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้นำไปประกอบการพิจารณาในการวางแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากวางทองจำนวน 1,369 คน ปีการศึกษา 2556 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 149 คน ครูผู้สอน 1,220 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite populations) สูตรที่ใช้ในการหาขนาดของตัวอย่างจึงใช้สูตรยามานะ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือมีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณหาขนาดของตัวอย่าง (สุรวิทย์ ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 447) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (independent variable) ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

3.1.2 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.3 วุฒิกการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 อายุราชการ

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) 10 – 20 ปี
- 3) มากกว่า 20 ปี

3.1.5 วิทฤษฎานะ

- 1) ไม่มีวิทฤษฎานะ

2) ชำนาญการ

3) สูงกว่าชำนาญการ

3.2 ตัวแปรตาม (dependent variable) ได้แก่ การประพฤติตามหลักธรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

3.2.1 ความเมตตา

3.2.2 ความรับผิดชอบ

3.2.3 ความยุติธรรม

3.2.4 ความมีใจรัก

3.2.5 ความซื่อสัตย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง สภาพคุณงามความดีที่มีในจิตใจ ซึ่งแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

2. **การประพฤติตามหลักธรรมของผู้บริหาร** หมายถึง ผู้บริหารต้องยึดมั่นในกฎระเบียบข้อบังคับ ข้อกำหนด และวินัย-จรรยาบรรณวิชาชีพของข้าราชการอย่างเคร่งครัดครบทุกประการ ทั้งนี้เป็นตัวอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้อื่นที่ได้พบเห็นเกิดความรัก เคารพเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้บริหาร

3. **หลักธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ความเป็นจริงของหลักธรรมทำงานพระพุทธศาสนา ย่อมมีจุดมุ่งหมายปลายทางอย่างเดียวกัน คือ สอนให้ทุกคนเป็นคนดีมีศีลธรรม คุณธรรม ละเว้นจาก การประพฤติในสิ่งที่ชั่ว ให้ทำแต่ความดีมีในเมตตากรุณาต่อกันไม่เบียดเบียนกัน อีกทั้งเน้นทำงานการใช้สติปัญญาและเหตุผลและเมื่อปฏิบัติแล้ว ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์และแบบอย่างที่ดีในสังคม

4. **ความเมตตา** หมายถึง ความรักใคร่ความปรารถนาดีมีไม่ตีจิตที่ติงาม แก่ทุกชีวิต ให้อบอุ่นร่มเย็น ลงมือปฏิบัติช่วยเหลือในสิ่งที่ทำได้ ความเข้าอกเข้าใจ ฝึกจิตใจให้มีความเยือกเย็น มีเมตตาอารีต่อสรรพสัตว์เกื้อกูลให้บุคคลอื่นพ้นจากทุกข์และมีความสุข

5. **ความรับผิดชอบ** หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถและยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นทั้งที่ดีและไม่ดีจากการปฏิบัติของตนด้วยความเต็มใจ

6. **ความยุติธรรม** หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมตามความยุติธรรมและศีลธรรมกับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ที่เท่าเทียมกันอย่างมีเหตุมีผลเพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อกัน

7. ความมีใจรัก หมายถึง ความพอใจ ความรัก ความยินดี ไม่เลื่องงาน และใฝ่ใจที่ทำงานให้ตามเป้าหมาย

8. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อบุคคลอื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

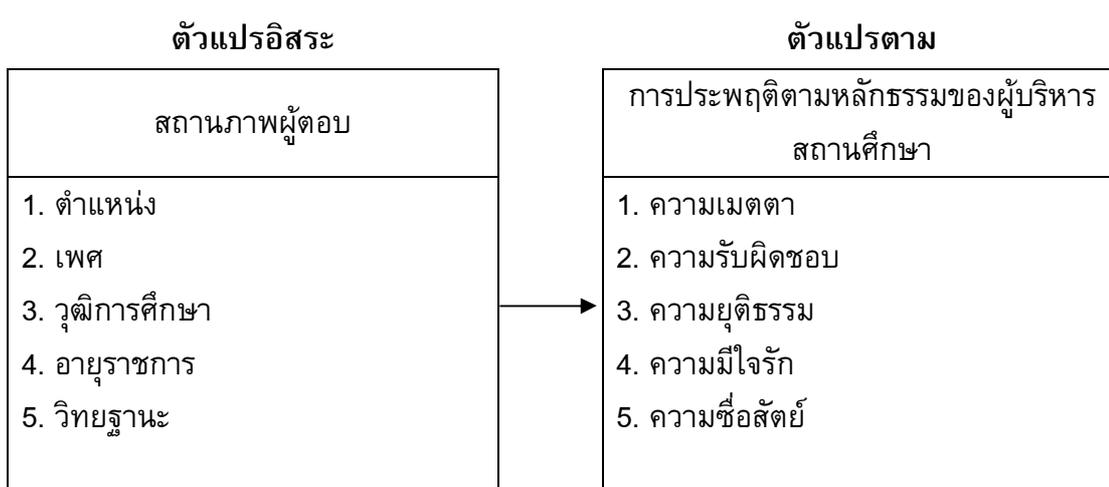
9. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด อ่างทอง ปีการศึกษา 2557

10. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง ปีการศึกษา 2557

11. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อ่างทอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการประพฤติดตามหลักธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ได้สังเคราะห์จากแนวคิดของ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2550, หน้า 70); สุภาพร พิศาลบุตร (2549, หน้า 151); ผกา สัตยธรรม (2544, หน้า 184) และ สมเดช สีแสง (2544, หน้า 295) มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การประพจน์ตามหลักกรรมของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ และ วิชยฐานะ